

АКТ
ЛІСОПАТОЛОГІЧНОГО ОБСТЕЖЕННЯ
ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ
ПО СПЕЦІАЛІЗОВАНОМУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОМУ
ОБСЛУГОВУЮЧОМУ КООПЕРАТИВУ " КАМ'ЯНЕ-СЛУЧАНСЬКИЙ",
НА ДОЦІЛЬНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ В НИХ
СУЦІЛЬНИХ САНІТАРНИХ РУБОК

«23» січня 2026

с. Кам'яне-Случанське Сарненського р-ну
Рівненської області

На пропозицію Спеціалізованого сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу " Кам'яне-Случанський" (далі – ССОК «Кам'яне-Случанський») лист № 2 від 06.01.2026 року, згідно з наказом № 5 від 16.01.2026 р. «Про створення комісії для проведення обстеження насаджень на доцільність проведення рубок формування і оздоровлення лісів та інших рубок», для проведення обстеження насаджень на доцільність призначення суцільних санітарних рубок (далі – ССР) та відповідно до «Санітарних правилах в лісах України», затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р. № 555 (ЗП України, 1995 р., № 10, ст. 253; Офіційний вісник України, 2016 р., № 87, ст. 2839), (далі - СПЛУ) нами, комісією в складі: головного спеціаліста відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Івана МОРОЧЕНЦЯ, провідного інженера-лісопатолога сектору моніторингу стану лісових насаджень філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» Руслана МАЦЕЛИКА, голови кооператива ССОК «Кам'яне-Случанський» Володимира КОВАЛЬЧУКА, старости села Кам'яне-Случанське Галини ПЕТРОВЧУК, майстра лісу ССОК «Кам'яне-Случанський» Юрія КОВАЛЬЧУКА, було проведено лісопатологічне обстеження лісових насаджень ССОК «Кам'яне-Случанський», на предмет призначення в них ССР на 2026 рік, у відповідності до пункту 30 СПЛУ.

Примітка:

- Лісопатологічне обстеження спеціалістом філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист» було проведене: 16.01.2026 року.
- Коротка таксаційна характеристика вказана згідно, матеріалів базового лісовпорядкування 2017 року, станом на 01.01.2017 року по ССОК «Кам'яне-Случанський».
- У відповідності до пункту 5 абзацу 10 СПЛУ, повідомлення про появу ознак погіршення санітарного стану лісових насаджень представлено.
- Пробні площі в обстежених насадженнях закладались по всій площі запланованих рубок шляхом перелікової таксації (площа пробної площі, відповідає фактичній площі лісосіки).

Таксаційна характеристика насаджень по ССОК «Кам'яне-Случанський», наведена в таблиці нижче, та площа ділянки, яка потребує рубки в графі № 5.

Лісництво	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Площа рубки, гектарів	Коротка таксаційна характеристика									Починає рости, % (відсоток від загальної площі деревини на площі ділянки)	
					склад насадження	вік, років	повнота	тип лісовослинних умов	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1	Категорія захищеності		Причини ослаблення деревостану
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	17	18
ССОК "Кам'янець-случанське"	6	10(12)	26,6	0,4	10Сз	85	0,40	ВЗДС	2	22	28	170	4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідливі, вітровал, бурелом	49
ССОК "Кам'янець-случанське"	6	12(4)	14	0,7	10Сз	85	0,40	ВЗДС	2	22	28	190	4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідливі, вітровал, бурелом	46
ССОК "Кам'янець-случанське"	6	19(2)	3	0,9	7СзЗБп1Ос+Влч	13	0,80	ВЗДС	1	4	6	35	4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідливі, вітровал, бурелом	48
ССОК "Кам'янець-случанське"	6	21(5)	6,1	0,9	10Сз	41	0,80	Л1С	4	9	14	100	4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідливі, вітровал, бурелом	50
ССОК "Кам'янець-случанське"	6	26(1)	0,5	0,2	10Сз	65	0,70	ВЗДС	1	22	26	310	4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідливі, вітровал, бурелом	37
ССОК "Кам'янець-случанське"	6	27	0,4	0,4	10Сз	40	0,70	Л1С	3	10	16	105	4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідливі, вітровал, бурелом	48
ССОК "Кам'янець-случанське"	6	28(2)	1,2	0,3	10Сз	55	0,80	Л2С	2	18	20	270	4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідливі, вітровал, бурелом	43
ССОК "Кам'янець-случанське"	9	18(3)	3,2	0,9	4Бп4Влч2Сз	45	0,70	ВЗДС	2	14	16	120	4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідливі, вітровал, бурелом	37
ССОК "Кам'янець-случанське"	9	21(3)	12,5	0,6	10Сз	80	0,70	ВЗДС	3	20	28	240	4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідливі, вітровал, бурелом	32
ССОК "Кам'янець-случанське"	9	37(10)	18,5	0,6	10Сз	65	0,70	ВЗДС	1	22	24	340	4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідливі, вітровал, бурелом	32
ССОК "Кам'янець-случанське"	9	48(1)	10,6	0,3	7СзЗБп	29	0,90	ВЗДС	1	13	14	170	4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідливі, вітровал, бурелом	46
Разом				6,2											
ВСЬОГО				6,2											

Натурні таксаційні показники згідно матеріалів відводу неспівпадають з матеріалами базового лісовпорядкування:

ССОК "Кам'янець-случанське"	9	18(3)	3,2	0,9	4Бп4Влч2Сз	45	0,70	ВЗДС	2	14	16	120	4	антропогенний фактор (незаконне добування бурштину), стовбурові шкідливі, вітровал, бурелом	37
-----------------------------	---	-------	-----	-----	------------	----	------	------	---	----	----	-----	---	---	----

В насадженні наведеному вище, натурні таксаційні показники згідно матеріалів відводу не співпадають з матеріалами базового лісовпорядкування (по складу насадження, середній висоті, діаметру, повноті та запасу деревини). Акти виявлення розбіжності по матеріалах лісовпорядкування представлено.

Лісопатологічна характеристика:

При обстеженні насаджень встановлено, що на відведених ділянках лісу наявні механічні пошкодження ґрунту внаслідок антропогенного фактору (незаконний видобуток бурштину). Заява про вчинення незаконного видобутку до головного управління Національної поліції в Рівненській області від 26.11.2020 року № 37 додається та Заява про вчинення незаконного видобутку до головного управління Національної поліції в Рівненській області від 10.09.2018 року № 25 додається. На площах ділянок ями різного діаметру, від 1,5 до 5,0 метрів. Частково підстилка вкрита материнською підстилаючою ґрунтовою породою. При детальному огляді видно оголену кореневу систему дерев, що підірвана, а це в свою чергу істотно послабило насадження, насадження стали схильні до вітровалу, та спостерігаються дерева з нахилом від своєї осі більш, як на 30⁰, за рахунок чого створюється значна захарашеність.

На лісовій підстилці (намитій материнській породі) відмічено наявність опалих пагонів з ознаками заселення сосновими лубоїдами з родини Tomiscus (представники - малий сосновий лубоїд Tomiscus minor та великий сосновий лубоїд

Tomicus piniperda). Опалі пагони світло зеленого або жовтуватого кольору; мають характерні місця занурення дорослих особин до гілок. Крім цього, у нижній частині стовбура деревостанів V та VI категорій санітарного стану відмічено типові пошкодження тканин стовбура, які наносять ксилофаги з групи деструкторів - Вусачі *Gerambycidae* та Златки *Buprestidae*.

Внаслідок довгострокового підтоплення (в процесі незаконного видобутку бурштину), виявлено ураження листяних насаджень стовбуровими гнилями, до складу яких входять дерева: вільхи, берези та осики. Значна частина дерев, що відносяться до IV категорії санітарного стану (високий ступінь ажурності крони, незначний приріст, листя дуже дрібне та всихає, суховершинність, наявні сухі склетні гілки в різних частинах стовбура) з ознаками загнивання кореневої системи, наявні значні розтріскування в комлевій частині стовбура, що формує собою великі поздовжні язви з бурою та іржисто-бурою гниллю.

В листяних насадженнях вільхи та берези, дерева IV-VI категорій санітарного стану мають ознаки заселення та відпрацювання ксилофагами з родин Вусачів *Gerambycidae* та Златок *Buprestidae* (під корою присутні типові личинкові ходи, на стовбурі - вилітні отвори імаго). Гниття деревини починається з периферії, поширюється в серцевинну частину.

Під час обстеження було оглянуто кореневу систему дерев осики, берези та вільхи та встановлено, що дерева уражені комлевою гниллю, внаслідок чого камбій в зоні тонкої кори темно-бурого кольору, а заболонь частково вкрита плямами поперечної гнилі. В результаті дерева пускають водяні пагони та суховершинять.

Додатково оцінюючі стан крон, процеси їхнього відновлення та стан стовбурів, частку сухих гілок та опалих пагонів, можна сказати про ймовірне заселення стовбуровими шкідниками дерев III - категорії санітарного стану.

У відповідності до п. 17 СПЛУ, під час відбору свіжозаселених стовбуровими шкідниками дерев для рубки, враховується загальний стан таких дерев, видовий склад та кількість шкідників під корою і в деревині, особливості біології деревної породи. Свіжозаселені комахами-камбіофагами дерева підлягають першочерговому вилученню із деревостанів.

В ході лісопатологічного обстеження встановлено, що лісові насадження є частково пошкоджені «стихійним лихом» (внаслідок сильних поривчастих вітрів «вітровалу та бурелому»), що пройшли на території ССОК «Кам'яне-Случанський» в 2025 році.

В насадженнях, що обстежуються спостерігається значна частина дерев різних порід зі зламаними навіпіл стовбурами і обламаними кронами (з відхиленням стовбура більш ніж на 30 градусів від вертикальної осі) та хмизу за рахунок чого створюється захаращеність.

У відповідності до пункту 16 СПЛУ, у насадженнях, пошкоджених вітром і внаслідок аварій та стихійного лиха, в першу чергу для рубки призначаються дерева з поваленими чи зламаними стовбурами.

Вітровалом та буреломом пошкоджені, як хвойні так і листяні породи, а саме Сз, Бп, Ос, Влч.

Висновки та пропозиції:

1. Лісопатологічне обстеження насаджень проведено по ССОК «Кам'яне-Случанський», у деревостанах, в яких було встановлено, що повнота даних насаджень після умовної рубки призведе до зменшення повноти насаджень згідно

встановленого показника у відповідності пункту 27 абзацу 2, СПЛУ насадження потребують ССР.

2. Для поліпшення санітарного стану лісів, збереження стійкості насаджень, запобігання розвитку патологічних процесів, зменшення шкоди у лісах ССОК «Кам'яне-Случанський», що завдається стихійними лихами, шкідниками, хворобами, з метою оздоровлення насаджень у максимально стислі строки, за умови недопущення негативного впливу на навколишнє природне середовище, рекомендовано провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів, а саме: ССР на площі – 6,2 гектара. Рубки необхідно провести протягом 2026 року.

3. З метою обмеження негативного впливу на стан лісів та їх відновлення на кожен ділянку до початку рубки скласти карту технологічного процесу розроблення лісосік, яка з урахуванням конкретних умов повинна відображати природоохоронні (*запобігання ерозії ґрунтів, збереження підросту тощо.*), лісівничі та організаційні вимоги.

4. В осередках стовбурових шкідників та вітровалу, бурелому проводити рубки, згідно з термінами та нормами передбаченими СПЛУ, заготовлену деревину вивозити в максимально стислі терміни, а за неможливості термінового вивезення корувати, лісосічні залишки утилізувати.

5. На зрубках провести лісокультурні заходи відповідно до типу лісорослинних умов, з дотриманням «Правил відтворення лісів» затверджених постановою КМУ від 01.03.2007 р. №303. від 1 березня 2007 р. В осередках комплексу стовбурових шкідників створити лісові культури, які запобігатимуть подальшому їх розповсюдженню, тобто вирощування біологічно стійких насаджень.

6. Лісовій охороні ССОК «Кам'яне-Случанський» вести постійний лісопатологічний моніторинг за санітарним станом насаджень, своєчасно виявляти прояв осередків і поширення шкідників та хвороб, і в першу чергу під час проведення ССР, вживати додаткові заходи до запобігання їх поширенню та зростанню чисельності.

7. При проведенні рубок на лісосіках ССР, дотримуватись пункту 27, СПЛУ та Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», Відомості Верховної Ради, 2017, № 29, ст. 315.

8. Спеціалістам ССОК «Кам'яне-Случанський» вести постійний нагляд за суміжними насадженнями, при виявленні осередків шкідників та хвороб лісу, в найкоротші терміни проектувати проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

9. Спеціалістам ССОК «Кам'яне-Случанський», при виявленні червоно книжних рослин та тварин, діяти згідно з чинним законодавством.

До акту додаються додатки:

- зведена відомість насаджень, що потребують ССР (додаток №6 до СПЛУ);
- зведена відомість пробних площ, закладених у насадження, що потребують ССР (додаток №6 до СПЛУ);
- плани лісових насаджень, що потребують ССР, з нанесеною на них схемою пробних площ (площа пробної площі, відповідає фактичній площі лісосіки);

Акт складено в 3-х примірниках.

- 1-й: філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист»;

- 2-й: ССОК «Кам'яне-Случанський»;
- 3-й: Північно-Західному міжрегіональному управлінню лісового та мисливського господарства;

Акт підписали:

Провідний інженер-лісопатолог
сектору моніторингу
стану лісових насаджень
Філії «Рівнелісозахист»
ДСЛП «Київлісозахист»

Руслан МАЦЕЛИК

Головний спеціаліст відділу
мисливського господарства,
охорони та захисту лісів Північно-Західного
міжрегіонального управління
лісового та мисливського господарства

Іван МОРОЧЕНЕЦЬ

Голова кооперативу
ССОК «Кам'яне-Случанський»
Староста
села Кам'яне-Случанське
Майстер лісу
ССОК «Кам'яне-Случанський»

Володимир КОВАЛЬЧУК

Галина ПЕТРОВЧУК

Юрій КОВАЛЬЧУК